

Komitet Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk

Uchwała z dnia 8 sierpnia 2024 roku dot. zmiany Ustawy o Polskiej Akademii Nauk

Dotyczy: Projektu nowelizacji ustawy o Polskiej Akademii Nauk.

Komitet Architektury i Urbanistyki PAN wyraża następującą opinię w sprawie zmian zapisów zawartych w art. 35. 1 o następującym proponowanym brzmieniu:

„W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi i członkowie akademii młodych uczonych, stosownie do dyscyplin naukowych albo artystycznych, które reprezentują zgodnie z oświadczeniami złożonymi na podstawie art. 343 ust. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, oraz osoby wybrane przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 329 ust. 1 pkt 1, 2, i 6 tej ustawy”.

W opinii Komitetu AiU zapis zawarty w art. 35. 1 nie może być przyjęty ze względu na pominięcie demokratycznie wyrażonego głosu środowiska naukowego w kształtowaniu składów Komitetów. Proponowane zmiany marginalizują środowisko naukowe w kształtowaniu rozwoju nauki.

Dotychczas wybory ich członków spośród doktorów habilitowanych i profesorów odbywały się z udziałem uprawnionych do tego celu przedstawicieli tego środowiska z całej Polski, co było powszechnie akceptowane i respektowane od ponad 70. lat. Były potwierdzeniem istoty, prestiżu i wartości naukowej Komitetów. Demokratyczne wybory odbyły się w roku 2024. Wprowadzenie nowelizacji w trakcie kadencji ignoruje obecny porządek i funkcjonujące prawo.

Projekt nowelizacji ustawy zakłada, że członkami Komitetów będą osoby delegowane przez instytucje przedstawicielskie, a nie przez naukowców w wyborach bezpośrednich. Należy zaznaczyć, że nie każda dyscyplina naukowa ma swoich przedstawicieli wśród członków krajowych i członków akademii młodych uczonych. Dyscypliny mają też różne kryteria oceny wartości swojej działalności naukowej. Wyprowadzenie wyboru członków Komitetów poza środowisko naukowe danej dyscypliny, które ma największe doświadczenie w ocenie tej wartości, jest groźne i spowoduje kompetencyjną marginalizację nauki i zahamowanie jej rozwoju w PAN.

Wprowadzanie zmian w tym zakresie stanowi istotne zagrożenie dla wysokiej pozycji Komitetów i całej Polskiej Akademii Nauk w Polsce i za granicą.

W przekonaniu członków KAiu PAN, wszelkie zmiany legislacyjne w zakresie Komitetów powinny być realizowane z zachowaniem zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Proponowane przez Ministerstwo nowe zapisy nie powinny podważać tej zasady. Wybory do Komitetów PAN na bieżącą kadencję były demokratycznymi wyborami, zgodnymi z obowiązującym prawem wyborczym i Komitety w obecnej formule i składzie powinny kontynuować działalność.

W związku z tym Komitet AiU PAN postuluje aby pozostawić art. 35 ust. 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk w jego obecnym brzmieniu, tj. „W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi Akademii zgodnie z ich specjalnością naukową oraz osoby wybrane przez właściwe środowisko naukowe”.

Komitet AiU PAN opowiada się także za kontynuowaniem kadencji w obecnej formule i składzie.